

УДК 351.87:347.961(477)

І. Аршава

ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ НОТАРІАТОМ У СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

Проаналізовано особливості державного управління нотаріатом в умовах сучасного українського державотворення. Обґрунтовано необхідність дослідження феномена нотаріату через концептуальну призму широкого розуміння поняття державного управління.

Ключові слова: держава, феномен державного управління, поняття “державне управління”, громадянське суспільство, нотаріат, нотаріус.

Особливості державного управління нотаріатом на сьогодні визначаються традиціями, які склалися на сьогодні в юридичних науках, де в силу історичних причин віддається перевага гранично вузькому тлумаченню поняття “державне управління нотаріатом”, яке пропонується відносити лише до державного нотаріату, де вплив держави є безпосереднім і високоімперативним. Стосовно приватного нотаріату, де вплив держави опосередкований і значно менш директивний, юристи віддають перевагу терміну “державне регулювання нотаріальної діяльності”.

Однак, як зазначає В. Аверьянов, у вітчизняній юридичній літературі окрім вузького тлумачення поняття “державне управління” існує ще широке трактування, через що тривалий час дискутувалось питання про співвідношення “широкого” та “вузького” тлумачень поняття “державне управління”. І якщо в минулому виразно домінувала вузька форма концептуалізації феномена державного управління, то в останні роки переваги набувала тенденція широкого його розуміння [1].

Розширення тлумачення поняття “державне управління” було підтримане ще тим, що в 90-х рр. ХХ ст. сформувалася фактично нова наукова дисципліна, яка отримала назву “державного управління” [2 – 5] і об’єднала в єдине ціле здобутки не лише юридичних наук щодо вивчення феномена державного управління, але й всіх інших наук, як наприклад, філософія, кібернетика, системологія, соціологія, психологія тощо.

Широке тлумачення державного управління як сукупності усіх видів діяльності держави щодо цілеспрямованого впливу на суспільство загалом та його окремих підсистемах і відокремлює державні інститути управлінського впливу на суспільство від інших – недержавних. Однак більш “вузькі” значення поняття державного управління продовжують використовуватися як у юридичних науках, так і контексті наукової галузі державного управління. За цього має місце декілька рівнів більш вузького трактування державного управління. Так, на рівні аналізу держави як загального суб’єкта управління державне управління пов’язують з системою органів виконавчої влади, відмежовуючи їх від впливу на суспільство та його підсистеми законодавчих та судових органів. У такому разі державне управління починає трактуватись як діяльність, зміст якої полягає у виконанні законів та інших актів органів державної влади шляхом різних форм організуючого впливу на суспільні явища та процеси.

У самому ж державному управлінні в діяльності органів виконавчої влади відокремлюють політичний та адміністративний рівень і ототожнюють державне

управління ще вужче – як адміністративний рівень управлінського впливу виконавчої влади, відмежовуючи його від політичного керівництва, як це пропонується В. Токовенко [6].

Тому метою дослідження є аналіз можливостей використання найбільш широким тлумаченням поняття “державне управління” у його застосування щодо такого об’єкта як нотаріат. На нашу думку, використання широкого розуміння терміна “державне управління” нотаріатом, де державне регулювання розглядається як один із його різновидів, що відзначається опосередкованістю та відносно низьким рівнем імперативності, дає можливість системного, багаторівневого та багатовимірного осягнення взаємодії нотаріату, держави, суспільства та громадянина.

Особливості державного управління нотаріатом визначаються, з одного боку, специфікою державного управління як певного різновиду управлінської діяльності, а з другого – специфікою феномена нотаріату. Тому в силу першої причини реформування державного управління нотаріатом тісно пов’язане з реформування державного управління загалом.

Розглядаючи проблему реформування державного управління загалом, відомий український науковець Ю. Сурмін, вважає необхідним враховувати таке: “Саме по собі державне управління являє собою складну єдність кількох складових: адміністративної діяльності, орієнтованої на встановлення порядку, норм і відповідного тону управління; публічного управління, яке забезпечує участь громадян в управлінні, взаємодію органів державної влади та місцевого самоврядування з громадянами для обговорення та прийняття управлінських рішень, здійснення процедур контролю, які відповідають інтересам людей; електронно-мережевого, інформаційно-технологічного управління, пов’язаного зі створенням електронного уряду, електронного самоврядування, електронної демократії. Зведення державного управління тільки до однієї складової можна розглядати або як відображення реальної нерозвиненості та деформації управління, або як ціннісно-гносеологічну деформацію його розуміння” [7].

Він також наголошує, що державне управління на сучасному етапі державотворення є системою взаємоузгоджених управлінських впливів, взаємодій і самоврядної діяльності, що означає перерозподіл управлінської діяльності від чиновників до громадськості, що своєю чергою, створює важливі соціальні умови для скорочення управлінського апарату за допомогою навчання самоврядній діяльності населення. За цього йдеться не лише про місцеве самоврядування в територіальних громадах, а враховується практично відсутній нині самоврядний аспект власне державного управління у формі діяльності експертних спільнот, аналітичних центрів, референдумів тощо.

Останнє, як пересвідчує досвід передових демократичних країн, сприяє формуванню державного управління на підставі довіри, коли “виникає у членів спільноти очікування того, що інші його члени будуть вести себе більш-менш передбачувано, чесно і з увагою до потреб оточуючих, у згоді з деякими загальними нормами” [8]. Як відзначає Ф. Фукуяма: “недовіра, поширена в суспільстві, накладає на всю його економічну діяльність щось на зразок додаткового мита, яку співтовариствам з високим рівнем довіри платити не доводиться” [9], а “суспільство, де панує довіра, покладає організувати роботу людей у більш гнучкому режимі і на більш колективних засадах, воно покладає більше відповідальності на низовий рівень” [10]. Недовіра породжує у соціумі конфронтацію і знижує ефективність державного управління. Довіра, накопиченню якої у суспільстві може сприяти розвиток нотаріальної діяльності, створює

виключно сприятливі можливості для підвищення ефективності державного управління та самоврядування.

Аналізуючи суб'єктний аспект у сфері державного управління нотаріальною діяльністю, необхідно зазначити, що його найбільш зальним суб'єктом є держава, зокрема, створюючи саму систему нотаріату шляхом прийняття відповідних нормативно-правових актів, які продукуються такими суб'єктами, як Президент України та Кабінет Міністрів України. Безпосередньо ж реалізація функції організації нотаріату покладена на Міністерство юстиції України й підпорядковані йому місцеві органи юстиції.

Повноваження органів юстиції як органів державного управління нотаріатом, як пропонує Г. Гулевська, можна класифікувати на організаційні (керівництво державними нотаріальними конторами, забезпечення допуску до професії нотаріуса, реєстрація приватної нотаріальної діяльності, сертифікація робочого місця приватного нотаріуса, визначення округів, квотування посад нотаріусів тощо), нормативні (видання різноманітних наказів, інструкцій, правил та інших правових актів, що стосуються нотаріальної діяльності), методичні (узагальнення нотаріальної практики, проведення методичних семінарів, нарад, здійснення відповідної видавничої діяльності тощо) та контрольні (зокрема це контроль за виконанням професійних обов'язків та контроль за дотриманням правил нотаріального діловодства) [11].

За цього для ефективної реалізації наданих повноважень в органах юстиції створюються такі спеціалізовані структурні підрозділи, як Департамент у справах цивільного стану громадян та нотаріату Міністерства юстиції України, відділ нотаріату управління юстиції обласної адміністрації, відповідні кваліфікаційні комісії тощо. Однак, враховуючи стійку тенденцію до запровадження професійного самоврядування, можна виділити ще одну групу учасників у сфері державного управління нотаріатом як то професійні об'єднання нотаріусів – спілки, асоціації тощо та Українська нотаріальна палата як всеукраїнське професійне об'єднання із своїми відповідними регіональними відділеннями, які справляють значний вплив на діяльність державних та приватних нотаріусів. Всі складові системи суб'єктів у сфері державного управління нотаріальною діяльністю можна розглядати під кутом зору горизонтальних, вертикальних, внутрішніх та зовнішніх зв'язків.

Загалом, методи державного управління нотаріатом можна узагальнити, розподіливши на певні групи впливу держави на нотаріат.

Першу групу складають ті форми та методи, що поширюються лише на державні нотаріальні органи, до яких належать державні нотаріальні контори та державні нотаріальні архіви. Специфіка даних форм та методів полягає в тому, що вони відображають субординаційний тип взаємовідносин між владними структурами та підпорядкованими їм суб'єктами надання нотаріальних послуг, що дозволяє реалізувати функцію прямого керівництва щодо державних нотаріальних органів, яка покладена на органи юстиції.

Друга група форм та методів впливу органів державного управління застосовується стосовно тих суб'єктів надання нотаріальних послуг, які не перебувають у прямому підпорядкуванні. До останніх належать приватні нотаріуси, які є самостійними суб'єктами нотаріальної діяльності, з огляду на фінансову та організаційну її побудову. Цю групу, своєю чергою, можна розділити на два види. Перший об'єднує ті форми та методи, за допомогою яких органи державного управління реалізують свої владні повноваження, адміністративні за своїм типом (реєстрація, видача свідоцтва, анулювання свідоцтва тощо, квотування посад, сертифікація робочого місця тощо). За

цього особливої актуальності набуває контроль, межі та зміст якого повинні мати чітку регламентацію в нормативно-правових актах (що, на жаль, на сьогодні відсутнє). Інший вид об'єднує ті форми та методи, де владна сутність державних органів не має адміністративно-обов'язкового типу або не виявляється зовсім. Базуючись на них, владні органи надають допомогу та сприяння органам нотаріату в їх роботі. Недержавна сутність незалежного нотаріату уможливорює вплив на нього переважно опосередкованими, непрямими методами.

У суб'єктному плані державне управління нотаріатом в Україні включає Президента України та Кабінет Міністрів України, а безпосередня реалізація цих функцій покладена на Міністерство юстиції України й підпорядковані йому місцеві органи юстиції. Останні можна розмежувати на організаційні (керівництво державними нотаріальними конторами, забезпечення допуску до професії нотаріуса, реєстрація приватної нотаріальної діяльності, сертифікація робочого місця приватного нотаріуса, визначення округів, квотування посад нотаріусів тощо), нормативні (видання різноманітних наказів, інструкцій, правил та інших правових актів, що стосуються нотаріальної діяльності), методичні (узагальнення нотаріальної практики, проведення методичних семінарів, нарад, здійснення відповідної видавничої діяльності тощо) та контрольні (контроль за виконанням професійних обов'язків, контроль за дотриманням правил нотаріального діловодства).

Для ефективної реалізації наданих повноважень в органах юстиції створюються спеціалізовані структурні підрозділи (наприклад, Департамент у справах цивільного стану громадян та нотаріату Міністерства юстиції України, відділ нотаріату управління юстиції обласної адміністрації), відповідні кваліфікаційні комісії (Вища кваліфікаційна комісія, Комісії з розгляду подань Головного управління юстиції Міністерства юстиції Автономної Республіки Крим, обласних, Київського та Севастопольського міських управлінь юстиції щодо анулювання свідоцтв про право на заняття нотаріальною діяльністю).

Розглядаючи управлінську діяльність органів державної влади щодо системи нотаріату, можна використати структурну модель, яка відома як цикл Демінга: планування, дія (первинна реалізація), контроль (перевірка) і виконання на основі практичного врахування результатів контролю (вторинна реалізація). Цикл Демінга є однією з теоретичних основ регламенту адміністративної діяльності в Європейському Союзі, концепції загального управління якістю тощо. За цього світового досвіду управлінських реформ засвідчує, що втілення вдосконалення державного управління в контексті циклу Демінга є малопродуктивним без системних змін у мисленні та вміннях [12].

На думку українського фахівця в галузі державного управління В. Саламатова, перехід від концепції закритої системи державного управління, яка реалізує фіксовані адміністративні цілі за чітко визначеними нормами у відносно стабільних зовнішніх умовах, до концепції відкритої системи державного управління пов'язується з визнанням важливості суб'єктивного фактора, а також з усвідомленням важливості аналітичного циклу змін і відповідних когнітивних моделей, які опосередковують і визначають реальну поведінку управлінського персоналу, і, відповідно, результати державного управління. За цього суб'єктів державного управління формуються певні когнітивні моделі соціальної реальності, які опосередковують їх державно-управлінську діяльність [13].

Однак суб'єкти державного управління не лише користуються певними когнітивними моделями тої соціальної реальності, якою вони повинні керувати, але

ретранслюють їх об'єктам державного управління, здійснюючи тим самим істотний різновид управлінського впливу. У роботах російського дослідника І. Солонько пропонується досить цікавий термін “концептуальна влада”, який описує феномен, що має місце як на державному, так і наддержавному рівні формування владно-підвладних взаємин у формі формування й ретрансляції світоглядної інформації від суб'єктів до об'єктів управління [14].

Згаданий вище дослідник навіть пропонує концептуальну владу наділити самостійним статусом і розглядати її як рядопокладену законодавчій, виконавчій та судовій. З технологічного боку, реалізація концептуальної влади, що ґрунтується на передачі керованим інформаційних моделей реальності, які викликають в них потрібні зміни, може здійснюватися у структурній і безструктурній формі. У першому випадку інформація розповсюджується ієрархічно адресно зверху до низу, а у другому – є вільним потоком інформації, часто, навіть непомітним для об'єкта управління. Однак у обох випадках концептуальна влада це влада концепцій, здатних породжувати в суспільстві соціальні процеси, які трансформують суспільні інституції та соціум загалом. Концептуальна влада імплемтує у суспільну свідомість задум (концепцію), ідеологічна влада “одягає” цей задум у привабливі форми, законодавча розробляє під цей задум правове поле, виконавча безпосередньо втілює в життя й утримує в межах правового поля, а судова захищає закріплену концепцію від незгодних.

По суті, на владний потенціал знань звертав увагу ще Ф. Бекон, у своєму крилатому вислові: “Знання – сила”. Однак особливо ґрунтовно кратологічна функція знань розроблена у роботі американського футуролога Е. Тоффлера під назвою “Метаморфози влади” [15], де він виокремлює три основних складових влади – силу, багатство та знання і вважає, що в минулі епохи – домінувала перша, потім – друга, а тепер настає черга домінування у структурі влади саме знанням [16]. Хоча останнє зовсім не означає, що перші дві складові зовсім втрачають своє значення; це означає, що сама держава еволюціонує від апарату насильства (за відомими словами В. Леніна) до потужного арсеналу інформаційних ресурсів, а також апарату переконання та сугестії, що дають змогу скеровувати суспільні процеси, рідко вдаючись до прямого примусу. Іншими словами рух здійснюється у бік набуття вагомості концептуальної влади і заснованого на ній управління взагалі і державного зокрема.

Якщо подивитися на державне управління нотаріатом через призму окресленого вище бачення феномена державного управління, то потрібно зробити висновок, що потрібно приділяти найбільшу увагу такій функції, як державний контроль цієї інституції [17]. Мета державної контрольної діяльності в сфері нотаріату диференціюється у відповідних завданнях та функціях, перебуваючи із зазначеними категоріями у тісному, органічному зв'язку.

На думку Н. Карнарук, можна виділити такі завдання державного контролю за нотаріальною діяльністю: а) забезпечення виконання вимог чинного законодавства в сфері нотаріату, дотримання податкової дисципліни; б) забезпечення формування висококваліфікованого кадрового складу державних нотаріальних контор, приватних нотаріусів та працівників державного нотаріального архіву; в) забезпечення дотримання встановленого порядку організації нотаріальної діяльності, ефективного виконання нотаріусами своїх обов'язків, якісного рівня надання нотаріальних послуг населенню; г) забезпечення дотримання законності вчинення нотаріальних дій та дотримання встановленої відповідної процедури їх здійснення; д) забезпечення виявлення складнощів

нотаріальної практики, узагальнення та вироблення рекомендацій з правильного застосування законодавства в сфері нотаріату, надання практичної та методично-інформаційної допомоги особам, що вчиняють нотаріальні дії; е) забезпечення запобігання правопорушенням у зазначеній сфері діяльності, виявлення та усунення відповідних причин та умов їх вчинення; ж) забезпечення виявлення фактів правопорушень та притягнення винних до відповідальності, відшкодування завданих неправомірною діяльністю збитків [18].

Функції державного контролю за нотаріальною діяльністю можна виокремити ще й в іншій площині: інформаційна, аналітична, корекційна, методологічна, профілактична, правоохоронна, відновлююча, фіскальна (реалізується в ході здійснення податкового контролю).

Однак окрім державного контролю організації нотаріальної діяльності, в Україні має місце й громадський, який здійснює Українська нотаріальна палата у межах, визначених її статутом. Такий контроль органів професійного самоврядування за нотаріальною діяльністю має делеговане від держави спрямування. Такий процес роздержавлення контрольних функцій в сфері нотаріальної діяльності та їх часткове делегування повністю узгоджується із новітнім курсом побудови розвинутого громадянського суспільства.

Українська дослідниця Л. В. Данюк виділяє три напрями вирішення проблеми контролю організації нотаріальної діяльності. Перший, на її думку, полягає у закріпленні у законодавстві поняття “державний контроль організації нотаріальної діяльності”. Другий – у встановленні вичерпного переліку завдань, які вирішуються в процесі здійснення контролю. Третій – у визначенні процедур контролю, їх систематизації у стадії встановлення форм актів, які приймаються у процесі здійснення контролю. За цього державний контроль організації нотаріальної діяльності стосується визначення уповноваженими органами виконавчої влади міри і ступеня дотримання особами, які здійснюють нотаріальну діяльність, правил її здійснення, визначення відповідності нотаріусів кваліфікаційним вимогам, дотримання вимог щодо робочого місця, правил вчинення нотаріальних дій та документообігу [19].

Найбільш характерним контролюючим суб’єктом у сфері зовнішнього, міжвідомчого контролю за нотаріальною діяльністю є органи Державної податкової служби України, що здійснюють контроль за правильністю нарахування, повноти та своєчасності сплати податків, зборів та обов’язкових платежів нотаріусами. Важливим є також контроль органів суду за нотаріальною діяльністю, який є суттєвою гарантією прав громадян, юридичних осіб та інтересів держави та стосується винятково нотаріальної процесуальної діяльності, зокрема питання правильності вчинення нотаріальних дій, відмови у вчиненні нотаріальної дії.

Суттєвою умовою досягнення результатів контролю держави за нотаріальною діяльністю є, передусім, акцентування на методологічному, а не каральному характері контрольних заходів. Загалом же вдосконалення державного контролю за нотаріальною діяльністю повинно бути комплексним і охоплювати такі напрямки, як контроль за організацією нотаріальної діяльності, контроль за законністю вчинення нотаріальних дій, здійснення професійних обов’язків, судовий контроль та податковий контроль.

Відповідно до законодавства України, основним інструментом для контролю за діяльністю нотаріусів є перевірки організації нотаріальної діяльності нотаріуса та виконання ним правил нотаріального діловодства. Як зазначає О. Татаревський:

“Перевірки нотаріусів суттєво відрізняються від “типових” перевірок, з якими стикаються у своїй діяльності суб’єкти господарювання. Насамперед тим, що вони мають не репресивний характер, а, скоріше, профілактичний і попереджувальний. Мета цих перевірок полягає не тільки у виявленні помилок та недоліків в діяльності нотаріуса, а й у здійсненні поглибленого аналізу причин, які їх породжують, вжитті заходів задля їх усунення, а також у наданні нотаріусам необхідної допомоги. Жорсткі санкції по відношенню до нотаріуса застосовуються як крайній захід” [20].

У такому контексті, особливо важливою функцією державного управління нотаріальною діяльністю є не лише контроль за законністю діяльності нотаріусів, але поєднання в нотаріальній діяльності права й моралі, дотримання ними високих моральних принципів.

Однак попри всю важливість контрольної функції державного управління, функції планування, а особливо функції концептуального державного управління нотаріатом належної уваги не приділяється. До того ж, державна влада має ресурс впливу на розвиток нотаріату через ретрансляцію в це системи конструктивних когнітивних моделей соціальної реальності.

У контексті державного управління нотаріатом, відповідно до загальної цільової архітектури процесу державного управління, можна виокремити декілька ієрархічних рівнів. Найвищим з них є рівень визначення державою місії нотаріату в правовій системі держави та суспільстві, впливу цієї інституції на суспільний розвиток та процес державотворення. Другий з ним рівень – це визначення стратегічних цілей управління нотаріатом – тактичних, а третій – оперативних цілей державного впливу на функціонування та розвиток нотаріату.

Розгляд понятійно-категоріального апарату щодо теми дослідження дозволив уточнити визначення поняття “державне управління нотаріатом” як узагальнююче для всіх форм цілеспрямованого впливу держави загалом, окремих органів державної влади або державних службовців на інститут нотаріату загалом, його соціетальну місію та взаємодію з суспільством і правовою системою, окремі нотаріальні та квазінотаріальні органи, професійну діяльність нотаріусів та осіб, уповноважених на виконання нотаріальних функцій. Серед форм державного впливу на нотаріат доцільно розрізнити високоімперативні та низькоімперативні або регулятивні його різновиди. У функціональному в структурі державного управління нотаріатом доцільно виокремлювати цільове моделювання розвитку нотаріату як підсистеми суспільства, моніторинг та аналіз реальної діяльності цієї інституції, спрямовування та корегування функціонування нотаріату.

Література

1. Авер’янов В. Ще раз про зміст і співвідношення понять “державне управління” і “виконавча влада”: полемічні нотатки / В. Авер’янов // Право України [Текст]. — 2004. — № 5. — С. 113—116.
2. Атаманчук Г. В. Теория государственного управления [Текст] : курс лекц. / Г. В. Атаманчук. — М. : Юридическая литература, 1997. — 400 с.
3. Державне управління: основи теорії, історія і практика [Текст] : навч. посіб. / В. Д. Бакуменко, П. І. Надолішній, М. М. Іжа [та ін.]. — Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2009. — 393 с.
4. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики [Текст] / ред. : В. Б. Авер’янов ; НАН України. Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. — К. : Факт, 2003. — 384 с.

5. Цветков В. В. Демократія і державне управління: теорія, методологія, практика [Текст] : монографія / В. В. Цветков ; НАН України. Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. — К. : Юрид. думка, 2007. — 336 с.
6. Токовенко В. В. Політичне керівництво і державне управління: проблеми взаємовідносин та оптимізація взаємодії [Текст] / В. В. Токовенко. — К. : Укр. акад. держ. упр. при Президентові України, 2001. — 253 с.
7. Сурмін Ю. П. Методологічні аспекти реформування державного управління в Україні [Електронний ресурс]. — Режим доступу : www.academy.gov.ua/ej/ej11/txts/10syrduu.pdf.
8. Фукуяма Ф. Великий разрыв [Текст] / Ф. Фукуяма. — М. : PHILOSOPHY, 2004. — 480 с.
9. Там же. — 480 с.
10. Там же. — С. 62.
11. Гулевська Г. Ю. Державне управління нотаріатом в Україні: аналіз деяких концептуальних положень / Г. Ю. Гулевська // Вісник Запорізького державного університету (юридичні науки) [Текст]. — 2001. — № 1. — С. 50—54.
12. Саламатов В. О. Когнітивні моделі соціальної реальності у державному управлінні: сутність, можливості та механізми застосування [Текст] : монографія / В. О. Саламатов. — К. : НАДУ, 2006. — 212 с.
13. Там само. — 212 с.
14. Солонько И. В. Концептуальная власть и ее средства управления обществом / И. В. Солонько // Известия Российского государственного педагогического университета им. А. И. Герцена [Текст]. — 2009. — № 107. — С. 104—111.
15. Тоффлер Э. Метаморфозы власти [Текст] / Э. Тоффлер. — М. : АСТ, 2001. — 699 с.
16. Там же. — 699 с.
17. Карнарук Н. В. Реформування законодавства України про нотаріат у новій редакції Закону України “Про нотаріат” // Актуальні проблеми державного управління [Текст]. — 2005. — № 1 (23). — С. 178—183.
18. Там само. — С. 178—183.
19. Данюк Л. В. Контроль за організацією нотаріальної діяльності (проблемні питання) / Л. В. Данюк // Держава та регіони [Текст]. — 2010. — Вип. 2. — С. 36—40. — (Серія “Право”).
20. Татаревський О. М. Перевірка діяльності нотаріусів : посібник для інспектора [Текст] / О. М. Татаревський. — К. : Центр комерційного права, 2009. — 118 с.

I. Arshava

PECULIARITIES OF PUBLIC ADMINISTRATION OF NOTARIES IN MODERN UKRAINE

The peculiarities of public administration of notaries in modern Ukrainian state are analysed. The necessity to study the phenomenon of notaries through the conceptual prism of a broad understanding of the concept of public administration notion is grounded.

Key words: public administration phenomenon, the concept of “public administration”, civil society, notaries, notary.